

Sag C-87/22**Anmodning om præjudiciel afgørelse****Dato for indlevering:**

9. februar 2022

Forelæggende ret:

Landesgericht Korneuburg (Østrig)

Afgørelse af:

4. januar 2022

Appellant:

TT

Appelinstævnt:

AK

[Udelades]

REPUBLIKKEN ØSTRIG

Landesgericht Korneuburg (den regionale domstol i Korneuburg, Østrig)

Landesgericht Korneuburg (den regionale domstol i Korneuburg) har som appeldomstol [udelades] i sagen vedrørende forældremyndigheden over de mindreårige børn 1. V*** T*** og 2. M*** T***, begge født den **.**.20**, som følge af appel iværksat af faderen [udelades] T** T**, [udelades] til prøvelse af kendelse afsagt af Bezirksgericht Bruck an der Leitha (distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) af 2. november 2021, [udelades] afsagt følgende

Kendelse:

I. I henhold til artikel 267 TEUF forelægges Den Europæiske Unions Domstol følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Skal artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EUT 2003, L 338, s. 1)

fortolkes således, at anmodningen fra en medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, hvis den finder, at en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, er bedre egnet til at behandle sagen eller en specifik del af sagen, om at erklære sig kompetent, også kan tages til følge, hvis den anden medlemsstat er en medlemsstat, som barnet har sædvanligt opholdssted i efter ulovligt at være blevet bortført dertil?

2. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:

Skal artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (EFT 2003, L 338, s. 1) fortolkes således, at de i denne bestemmelse nævnte kriterier for overførsel af kompetencen er endeligt reguleret, uden at der kræves yderligere kriterier med hensyn til en sag anlagt i henhold til artikel 8f i Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige virkninger af internationale barnebortførelser?

[Udelades]

PRÆMISSER:

V*** og M*** er børn født uden for ægteskab af [udelades] A*** K*** og [udelades] T*** T***. Forældrene og børnene er slovakiske statsborgere. Børnene er født i Slovakiet. Forældreansvaret for de to børn tilkommer efter slovakisk ret begge forældre i fællesskab.

Faderen er selvstændig og arbejder i Bratislava. Moderen arbejder som apoteker, ligeledes i Bratislava. Efter de to børns fødsel boede disse med deres forældre først i Slovakiet og flyttede i foråret 2014 til Østrig.

De to børn gik i 2014 i omkring halvanden måned i en vuggestue og derefter i to år i en børnehave i Hainburg an der Donau (Østrig). Siden 2017 har de to børn gået i skole i Bratislava. De blev før skoletid kørt fra deres bopæl i Østrig med bil til skolen i Bratislava og efter eftermiddagspasningen hentet af en af forældrene og bragt tilbage til huset i Østrig. I dette hus læste børnene deres lektier til næste skoledag, legede og spiste sammen med forældrene, før de atter gik i seng omkring kl. 20:00.

Børnene taler kun nogle få ord tysk. Deres modersmål er slovakisk, og de taler slovakisk med forældrene og bedsteforældrene.

Forældrene gik fra hinanden i januar 2020. Siden juli 2020 har børnene boet med deres mor i Bratislava.

Samtidig med en mellemkommende anmodning om tilbagegivelse i henhold til artikel 8f i [Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civile retlige virkninger af internationale barnebortførelser (herefter »Haagerkonventionen af 1980«)], som verserer for Okresný súd Bratislava I (kredsdomstolen i Bratislava I) [udelades] anmodede faderen ved retten i første instans om tilkendelse af forældremyndigheden over begge børnene til ham alene, subsidiært tilkendelse af primær omsorgsret for børnene under opretholdelse af den fælles forældremyndighed samt om tilkendelse af foreløbig forældremyndighed til ham alene indtil forældremyndighedssagens aflysning, i det væsentlige med den begrundelse, at moderen med den ulovlige bortførelse af børnene fra Østrig til Slovakiet udsatte børnenes bedste for risiko. Hun rev børnene ud af deres sociale integration. Moderen forsøger at forhindre faderens kontakt med børnene.

Moderen anfægtede faderens anmodninger om forældremyndighed og gjorde gældende, at Bezirksgericht Bruck an der Leitha (distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) er inkompetent, i det væsentlige med den begrundelse, at børnene gennemgående havde deres sædvanlige opholdssted i Den Slovakiske Republik. Her gik de i skole, afviklede lægebesøg og havde deres fritidsaktiviteter, og de opholdt sig kun i huset i Hainburg an der Donau for at spise og sove og var ikke socialt integreret her.

Ved kendelse af 4. januar 2021 afviste Bezirksgericht Bruck an der Leitha (distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) faderens anmodning om forældremyndighed og anmodningen om tilkendelse af den foreløbige omsorg på grund af manglende international kompetence.

Ved kendelse afsagt af Landesgericht Korneuburg (den regionale domstol i Korneuburg) af 23. februar 2021 [udelades] blev den af faderen indgivne appel taget til følge og den appellerede kendelse ændret således, at moderens indsigelse om manglende international kompetence blev forkastet.

Denne afgørelse fra appeldomstolen blev efter moderens ekstraordinære revisionsappel stadfæstet ved kendelse fra Oberster Gerichtshof (øverste domstol) af 23. juni 2021 [udelades], og den ekstraordinære revisionsappel blev forkastet.

Moderen indgav den 23. september 2021 anmodning om, at Bezirksgericht Bruck an der Leitha (distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) i henhold til artikel 15, stk. 1, litra b), og artikel 2, litra a), i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 anmoder en ret i Den Slovakiske Republik om at erklære sig for kompetent som omhandlet i denne forordnings artikel 15, stk. 5, eventuelt at gennemføre anmodningen i henhold til forordningens artikel 15, stk. 1, litra b), og stk. 2, litra b), ex officio [udelades], da der foruden tilbagegivelsessagerne i henhold til Haagerkonventionen af 1980 ved Okresný súd Bratislava I (kredsdomstolen i Bratislava I) [udelades] [og] Okresný súd Bratislava V (kredsdomstolen i Bratislava V) [udelades] verserer flere sager

for domstole i Den Slovakiske Republik, som er anlagt af såvel faderen som moderen, og disse domstole allerede har gennemført omfattende bevisoptagelser, hvorfor domstolene i Den Slovakiske Republik er bedre egnede til at afgøre spørgsmålet om forældremyndigheden over de to børn.

Faderen protesterede mod denne anmodning fra moderens side og gjorde i det væsentlige gældende, at en overdragelse af kompetencen i henhold til artikel 15 i Rådets forordning (EF) n r. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 kun kan ske i undtagelsestilfælde og i hvert fald ikke i tilfælde, hvor der for den medlemsstats domstole, der skal erklære sig kompetente, verserer en tilbagegivelsessag i henhold til Haagerkonventionen af 1980.

Med den nu appellerede kendelse anmodede Bezirksgericht Bruck an der Leitha (distriktsdomstolen i Bruck an der Leitha) Okresný súd Bratislava V (kredsdomstolen i Bratislava V) om, når denne appellerede kendelse er blevet endelig, i henhold til artikel 15, stk. 1, litra b), i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 at erklære sig kompetent for sagen om forældremyndigheden over de to børn og faderens ret til samvær med sine børn i form af en retsafgørelse. Den lagde til grund, at domstolene i Den Slovakiske Republik på grund af den omstændighed, at børnene er slovakiske statsborgere, som siden juli 2020 har boet sammen med moderen i Bratislava og ikke er socialt integreret i Østrig, er bedre egnede til at træffe afgørelse om forældremyndigheden og samværsretten vedrørende børnene. Okresný súd Bratislava V (kredsdomstolen i Bratislava V) har allerede afsagt flere endelige afgørelser om faderens samværsret med børnene. Derimod ville behandlingen af sagen ved en østrigsk domstol blive besværliggjort af, at samtlige afhøringer og undersøgelser i forbindelse med såvel de østrigske børne- og ungemyndigheders undersøgelser som de allerede bestilte børnepsykologiske sagkyndige ville skulle ske ved hjælp af en autoriseret tolk, hvilket ikke kun er dyrt og tidskrævende, men også indebærer, at væsentligt indhold i samtalen kan gå tabt eller blive gengivet upræcist.

Faderen har iværksat appel til prøvelse af denne kendelse med den appelbegrundelse, at der er foretaget en urigtig retlig vurdering, og har nedlagt påstand om, at den appellerede kendelse ændres således, at moderens anmodning om overdragelse af sagen til Okresný súd Bratislava V (kredsdomstolen i Bratislava V) i henhold til artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 afvises; subsidiært har han nedlagt påstand om ophævelse af den appellerede afgørelse uden at sætte noget andet i stedet henholdsvis fornyet afgørelse ved førsteinstansen efter en yderligere procedure.

Moderen har nedlagt påstand om stadfæstelse. Hun har desuden nedlagt påstand om, at Den Europæiske Unions Domstol anmodes om en fortolkning af artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Landesgericht Korneuburg (den regionale domstol i Korneuburg) skal som appeldomstol træffe afgørelse vedrørende moderens påstand i anden instans.

Det første spørgsmål:

1. Retsforskrifter:

I 12. betragtning til i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 er anført:

»De kompetenceregler, der fastsættes i denne forordning for sager vedrørende forældreansvar, er udformet under hensyntagen til barnets bedste og bygger navnlig på kriteriet om nærhed. Dette betyder, at kompetencen først og fremmest bør tilfalde retterne i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, undtagen i visse situationer, hvor barnets opholdssted ændres, eller hvor indehaverne af forældreansvar har aftalt andet.«

I 13. betragtning til i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 er anført:

»Af hensyn til barnets bedste åbner denne forordning mulighed for, at den kompetente ret undtagelsesvis og på visse betingelser kan henvise en sag til en ret i en anden medlemsstat, hvis denne anden ret er bedre egnet til at behandle sagen. Dog bør denne anden ret ikke i sådanne tilfælde kunne henvise sagen til en tredje ret.«

I 17. betragtning til i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 er anført:

»I tilfælde af ulovlig fjernelse eller tilbageholdelse af et barn bør tilbagegivelsen af barnet bringes i stand uden opsættelse, og med henblik herpå bør Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 fortsat anvendes som suppleret af bestemmelserne i denne forordning, særlig artikel 11. Retterne i den medlemsstat, som barnet ulovligt er blevet fjernet til, eller hvor barnet ulovligt tilbageholdes,

bør kunne modsætte sig en tilbagegivelse i konkrete, behørigt begrundede tilfælde. En sådan afgørelse bør dog kunne erstattes af en senere afgørelse truffet af retten i den medlemsstat, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted før den ulovlige fjernelse eller tilbageholdelse. Indebærer sidstnævnte retsafgørelse, at barnet skal gives tilbage, skal dette ske, uden at der må kræves nogen særlig procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen i den medlemsstat, hvor det fjernede eller tilbageholdte barn befinder sig.»

Artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 fastsætter:

»Henvisning til en ret, der er bedre egnet til at behandle sagen

1. Undtagelsesvis kan en ret i en medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, hvis den finder, at en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, er bedre egnet til at behandle sagen eller en specifik del af sagen, såfremt dette er til barnets bedste:

- a) udsætte behandlingen af sagen eller den specifikke del heraf og opfordre parterne til at anlægge sag ved retten i den pågældende anden medlemsstat i overensstemmelse med stk. 4, eller*
- b) anmode en ret i en anden medlemsstat om at erklære sig kompetent i overensstemmelse med stk. 5.*

2. Stk. 1 finder anvendelse:

- a) på anmodning af en af parterne*
- b) af rettens egen drift, eller*
- c) på anmodning af en ret i en anden medlemsstat, som barnet har en særlig tilknytning til, jf. stk. 3.*

Henvisningen kan dog kunne finde sted af rettens egen drift eller på anmodning af en ret i en anden medlemsstat, hvis i det mindste én af parterne er indforstået hermed.

3. Barnet anses for at have en særlig tilknytning til en medlemsstat som omhandlet i stk. 1:

- a) hvis barnet har fået sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, efter at sagen er anlagt ved den i stk. 1 omhandlede ret*
- b) hvis barnet tidligere havde sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat*

- c) *hvis barnet er statsborger i den pågældende medlemsstat*
- d) *hvis en indehaver af forældreansvar har sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, eller*
- e) *hvis barnets formue befinder sig i den pågældende medlemsstat, og sagen vedrører foranstaltninger til beskyttelse af barnet i tilknytning til forvaltning eller bevarelse af denne formue eller disponering herover.*

4. *Den ret i den første medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, fastsætter et tidsrum, inden for hvilket der skal anlægges sag ved en ret i den anden medlemsstat i overensstemmelse med stk. 1.*

Er sagen ikke anlagt inden udløbet af dette tidsrum, fortsætter den ret, ved hvilken sagen er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14.

5. *Retten i den anden medlemsstat kan, hvis dette på grund af sagens særlige omstændigheder er til barnets bedste, erklære sig kompetent inden seks uger efter, at sagen er anlagt, eller anmodningen er modtaget i medfør af stk. 1, litra a) eller b). I så fald erklærer den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, sig inkompetent.*

Erklærer retten i den anden medlemsstat sig ikke kompetent, fortsætter den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, med at udøve sin kompetence i overensstemmelse med artikel 8-14.

6. *Ved anvendelsen af denne artikel arbejder retterne sammen, enten direkte eller gennem de centralmyndigheder, der er udpeget i medfør af artikel 53.«*

Domstolen har hidtil forstået bestemmelsen i artikel 15, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 således, at denne udgør en særlig kompetenceregulering, der har karakter af undtagelse og derfor skal fortolkes strengt, i forhold til den generelle kompetenceregulering i forordningens artikel 8, stk. 1, og en henvisning til en ret, der er bedre egnet til at behandle sagen, kun kan ske undtagelsesvist (Domstolens dom af 10.7.2019, C-530/18, præmis 24, m.fl.).

Spørgsmålet om forholdet mellem bestemmelserne i forordningens artikel 15, stk. 1, og forordningens artikel 10 er endnu ikke blevet besvaret af Domstolen. Principielt udgør bestemmelsen i forordningens artikel 10 en styrkelse af domstolens stilling i oprindelsesmedlemsstaten, hvor barnet havde sit sædvanlige opholdssted forud for bortførelsen. Disse forbliver som *lex specialis* under fravigelse af den generelle regel i forordningens artikel 8 kompetente for alle nyanlagte sager efter bortførelsen i forbindelse med forældremyndigheden, indtil et af de i forordningens artikel 10 nævnte tilfælde indtræffer. Før dette er sket, må

der hverken i en modtagerstat eller i en tredje stat indledes sager vedrørende forældremyndigheden (C-403/09).

Spørgsmålet er nu, om der i de tilfælde, hvor en medlemsstat, der i henhold til forordningens artikel 15, stk. 1, litra b), anmodes om at erklære sig kompetent, samtidig er den stat, hvor barnet efter en ulovlig bortførelse i mellemtiden har fået sit sædvanlige opholdssted, kan ske en overførsel af kompetencen til denne medlemsstat.

Her kan man på den ene side argumentere for den opfattelse, at det er til hinder for en sådan overførsel, at artikel 10 og artikel 11 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 indeholder et komplekst system til behandling af kompetencespørgsmål med detaljerede bestemmelser, som går ud på at sikre oprindelsesmedlemsstatens kompetence og ikke give bortføreren nogen fordel, hvorfor forordningens artikel 15 ikke er forenelig med dette koncept, og forordningens artikel 10 og 11 som leges speciales bør have forrang frem for forordningens artikel 15.

På den anden side kan der argumenteres for, at allerede ordlyden af artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 tillader en overførsel af kompetencen også i tilfælde, hvor domstolen i den første stat er kompetent i henhold til forordningens artikel 10, 11 eller 12, og at hensigten med dette er at sikre, at der også i disse tilfælde er en vis fleksibilitet ved udøvelsen af kompetencen for at tage bedst muligt hensyn til barnets bedste. Desuden kan det anføres som argument for denne retsopfattelse, at det følger af kompetencereglernes systematik, at den indholdsmæssige regulering vedrørende kompetenceoverførslen i henhold til forordningens artikel 15 først anføres i slutningen af forordningens anden afdeling om kompetencen og dermed kan anvendes på alle de kompetencekriterier, der står foran denne bestemmelse, og ikke kun på den generelle kompetenceregel i forordningens artikel 8, eftersom kompetenceoverførslen i henhold til artikel 15 kunne have været reguleret i direkte tilknytning til forordningens artikel 8.

Der foreligger ikke national retspraksis vedrørende forholdet mellem artikel 10, 11 og 12 og artikel 15 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Det andet spørgsmål:

I tilfælde af, at det første spørgsmål besvares med, at en kompetenceoverførsel også er lovlig i tilfælde af en ulovlig bortførelse, er spørgsmålet, om en vurdering

alene ud fra de kriterier og betingelser, der hidtil er nævnt i Domstolens praksis, er lovlig, nemlig at

1. der foreligger en tilknytning mellem barnet og en anden medlemsstat
2. at den domstol, der har kompetence til at afgøre sagens realitet, er af den opfattelse, at en domstol i denne anden medlemsstat er bedre egnet til at behandle sagen, og
3. at overførslen er til barnets bedste (Domstolens dom af 10.7.2019, C-530/18), eller om også andre omstændigheder skal afvejes, som tager særligt hensyn til det særlige forhold med den ulovlige bortførelse i henhold til Haagerkonventionen af 1980, og hvilke omstændigheder der i givet fald kan være tale om. Dette spørgsmål er hidtil heller ikke blevet besvaret af Domstolen.

Det er nødvendigt for appeldomstolen at få behandlet samtlige spørgsmål for at kunne afgøre anmodningen om overførsel af kompetencen for den foreliggende forældremyndighedssag til domstolene i Den Slovakiske Republik endeligt. Alt efter, om kompetenceoverførslen i henhold til forordningens artikel 15 også er tilladt i de tilfælde, hvor medlemsstaten for de domstole, der anmodes om at overtage kompetencen, også er den medlemsstat, hvor barnet i mellemtiden har fået sit sædvanlige opholdssted efter en ulovlig bortførelse, vil den appellerede kendelse skulle stadfæstes, idet moderens påstand tages til følge, efter kontrol af de relevante kriterier for kompetenceoverførslen. Hvis kompetenceoverførslen derimod ikke er lovlig, skal den appellerede kendelse ophæves og moderens anmodning afvises.

[Udelades]

Korneuburg, den 4. januar 2022

[Udelades]